

Рецензия

от

проф. д-р Борис Кирилов Сергинов

за кандидатурата за научна и образователна степен „Доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (дизайн).

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ, гр.София
на Евелина Емилова Гебрева

и документите представени за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ както и научен труд на тема: „РАЗВИТИЕ И ТЕНДЕНЦИИ В ДИЗАЙНА НА ИНТЕРИОРЕН ТЕКСТИЛ В ЕВРОПА И СЕВЕРНА АМЕРИКА от 1914 до 1990 г.“

1. Актуалност и значимост на научната и творческа дейност и научния труд представени за присъждане на научна и образователна степен „Доктор“

Евелина Емилова Гебрева завършва Национална Художествена Академия – София специалност Текстилен дизайн с образователна степен магистър. Преди висшето си образование тя също изучава, изобразително изкуство и текстилен дизайн в средно Художествено Училище за Приложни Изкуства, София – арт текстил, рисуване, аранжиране (пространствено оформление). Още в тази ранна възраст Гебрева показва високи резултати и сериозно и задълбочено отношение към дизайна и изобразителното изкуство като цяло.

Творческата и дейност както и нейните изследвания са в областта на интериорния и текстилния дизайн. Като Евелина Гебрева творец е добре познат на колегията и столичната аудитория, нейната научна и творческа работа не се изчерпва с приложен дизайн, както Гебрева активно практикува и можем да срещнем в интериорите на известни столични клубове или вътрешния дизайн на морски апартаменти в големите български курорти или с организирането и провеждането на изложби, пленери и семинари за студентите от НБУ и широк кръг от свободни артисти, нито с участията и в различните издания на „Майски дни на дизайна“ осъществяван с подкрепата на Централен фонд за стратегическо развитие към настоятелството на НБУ или други дизайн форуми, тя е добре позната, като творец именно със своите над петнадесет участия в дизайнерски и други свързани с изобразителното изкуство изложби през последните три години, добре позната и именно със своите текстилни творби, произведения на съвременното изкуство, съвременния текстил третиран по различни от традиционния начини с нейните дигитални, интериорни текстилни проекти. Любовта към изразяването с дигитален печат върху различни текстилни повърхности датира още от началните години на XXI век и тя с неизменна настойчивост налага един собствен ярък визуален език, един пост поп артистичен визуален код, уникален като възглед за съвременната българска а и световна художествена действителност. Нейната творческа дейност е събитие което до голяма степен

съживява позитивната ирония на пънк и рок поколенията, но използването на дигитални средства и пълното освобождаване от традиционни текстилни техники толкова характерни за българските приложни изкуства, позволяват на Гебрева да създаде универсален език възможен в един глобален свят, имитиращ този свят превръщайки го чрез специфичната поп ирония в отразен симулакрум, в симулация на симулираното чрез иронизиране на вече иронизираното. Нейното творчество е подобно на сън, който някой сънува че сънува и е изпълнено със знаци и парчета емоции, отражения и техните лъжливи отразени антиподи, видени в рамките на ковчег или шевица превърнали се в пиксели върху екрана на повреден но мощен компютър и така създава едно абсолютно и неопровержимо свидетелство за пълната абсурдност на съществуването както се казва в един от най-силните манифести на нашето време във филма „Манифесто“ на Джулиан Роузфелд „Аз не съм нито за нито против, не искам да разяснявам нищо, защото ненавиждам здравия смисъл“.

Тема на предложението за рецензиране на научен труд е „РАЗВИТИЕ И ТЕНДЕНЦИИ В ДИЗАЙНА НА ИНТЕРИОРЕН ТЕКСТИЛ В ЕВРОПА И СЕВЕРНА АМЕРИКА от 1914 до 1990 г.“ Този текст проследява процесите на интегриране на текстилния дизайн в сферата на интериорния дизайн и тяхната неразривна и неразделна вътрешна връзка. Гебрева пише: „В България интериорният дизайн е сфера, която набра големи сили и все повече привлича интерес като поле за бизнес и обучение. Това налага

необходимостта от натрупването на база от трудове, които да формират пълноценен дискурс по проблемите на текстила и неговото място в интериора. Литературата на български език по проблемите на интериорния текстил, на неговото място и смисъл като част от жизненото пространство е крайно недостатъчна. За развитието на интериорния текстил през XX век все още няма издадена книга на български." Съгласен съм че такава литература на български език няма, действително е нужна и това обуславя актуалността и научната значимост на представения за рецензиране труд. Научните търсения на Ева са инспирирани и от различните подходи към изследването на практическото създаване на текстилни обекти за интериора и създаването на интериорен текстил в частност. Този подход спомага за конкретното изследване на стиловата и художествена еволюция на интериорната среда и изделията на текстилния дизайн в нея. Основната посока и поле на изследване тук е не само на теоретика-докторант, но и на практика-дизайнер, практика-творец осъществяващ прецизен научно-хирургически разрез на събития, технологии, процеси, промени в начина на използване на материали, цветове и бих казал мисловни конструкции в еволюцията на художествения и културен живот в Европа и Северна Америка през последните няколко десетилетия или по широк период от време, който нейната научна работа обхваща.

2. Цели и задачи на предложения за рецензиране труд

Текстът ясно очертава общата картина на едно съвременно научно разбиране за интериор и текстилни изделия на дизайна. Гебрева въз основа на посочената тематика задълбочено тълкува хармонични и стилови конструкции, постижения, прояви. Тя пише „ (...) Предмет на настоящия труд е интериорният текстил, проектиран и произвеждан в Европа и Северна Америка в периода от 1914 година до края на 1980-те години. Изследването проследява различните фактори, оказали влияние върху дизайна на текстилната повърхност, дизайна на текстилната структура, както и върху ролята на текстила в интериорния дизайн в съответния период или стил. Хронологично се разглеждат най-важните явления и направления в текстилния дизайн и влиянията върху тях от страна на теченията в изобразителното изкуство, естетическите и философски теории, масовата културата, контракултурата и субкултурата. Обект на анализ са както серийно произведените платове за интериора, тенденциите, лансирани от отделни фирми и групи, така и някои единични авторски проекти, като ударението пада върху дизайна, смисъла, вложен в него, но и върху самия дизайнер, неговия личен почерк и личност...”

3. Метод на проучването в монографичния труд

Основен метод на проучването е историческият, като включва, сравнителен анализ и съпоставителен ракурс: преглед, анализ, интерпретация – тълкуване. Тук са

синтезирани няколко линии – информативна аналитична и оценъчна. Използвани са и други по съвременни методи характерни за съвременния подход при работата с изобразително изкуство и дизайн.

4. Основни понятия в научната работа на кандидата

Ключови думи в научната работа на Евелина Гебрева са понятия като: стил, традиционни и иновативни подходи, текстилен дизайн, интерпретация, исторически натрупвания, интериорна среда, изделия, съвременно изкуство, социален контекст, културен, артистичен и исторически контекст и т.н. Смятам подхода към основните понятия за подходящ, защитим и научен.

5. Структура и обем на предложения за рецензиране труд

Дисертационният труд съдържа: увод, пет глави, заключение, библиография, приложение, научни приноси – текстова част с обем 156 страници и 173 изображения в приложение, подкрепящи теоретичното изследване.

6. Основни приноси на дисертационния труд

1. Настоящият труд е първото изследване на български, което обхваща продуктът на дизайна на интериорен текстил в Европа САЩ за периода от 1914-та до 1990-та година, представен в неговата цялост като: дизайн на текстилната повърхност и дизайн на текстилната структура. Тази особеност на

труда и стриктното придържане към времевата рамка дава на изследването качествата на справочник по темата.

2. За пръв път в българско изследване по темата се извеждат изразите: „дизайн на текстилната повърхност“ – обобщава интервенциите върху повърхността на дадена тъкан, които нямат връзка с тъкачната технология като печат, рисунка или топлинна обработка и „дизайн на текстилната структура“ – обобщава декоративните, тактилни характеристики на плата постигнати чрез техниката на тъкане. В тази посока изследването има принос към изчистване и конкретизиране на езика в изкуствоведския подход към темата за текстилния дизайн.

3. За пръв път на базата на изучения материал, се извеждат няколко фундаментални подхода при проектирането на текстил: декораторски / артистичен и сюжетен / абстрактен. Кръстосаното прилагане на тези подходи обяснява голямото разнообразие в дизайна на интериорен текстил и спомага неговото по-ясно систематизиране.

4. За пръв път трите основни функции на интериорния текстил са детерминирани конкретно и ясно като: утилитарна, декоративна, комуникативна. Изследването доказва приоритета на комуникативната функция, като основен признак на интериорния текстил, който наричаме дизайнерски.

5. За пръв път в настоящия труд интериорният текстил се разглежда в аспекта на неговата употреба в интериора.

6. Подбраната в труда информация може да послужи като своеобразен ориентир за интериорните дизайнери в огромното море от текстилни дизайни и да помогне практически за избора на точния стил или вид десен, който максимално ще помогне за цялостното представяне на пространството. Информацията би била ценна и за работещите по декорите в киното и театъра.

Систематични изследвания върху текстилния дизайн и интеграцията му в интериора от подобна гледна точка не са правени до сега в рамките на Българската академична и университетска общност и са рядкост и изключение дори в чуждестранната академична среда. Подобно по обем и значимост творчество е пример и рядкост в академичните и творчески среди. В представянето на интердисциплинарен поглед върху творчество, изследвания и преподавателска дейност се състои един от значимите приноси на научната и творческа работа на Евелина Гебрева.

В този смисъл научната дейност на кандидата се базира, както констатирахме по горе, върху един синкретичен подход към проблематиката, като съчетава според мен изкуствоведски, културологични, философски, дизайнерски и др. гледни точки и методи.

Работата и творчеството на Гебрева обогатява с понятия разбирането за изкуството и дизайна, разглеждайки го в творчески, научен и практически план. Както изследва и представя отлично една сложна и мултидисциплинарна проблематика.

Заключение :

Оценявам научните качества и приноси на изследователска и творческа работа на Евелина Емилова Гебрева, нейната обществена, социална, научна и историческа значимост, личния принос на автора и практическата полезност и актуалност на изследваните проблеми, предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на образователна и научна степен „Доктор“ на Евелина Емилова Гебрева

1.08.2017 г.
Гр. София

Рецензент
(проф. д-р Борис Сергинов)